

Formand og næstformand for KL's Børne- og Undervisningsudvalg
Thomas Gyldal Petersen borgmester@herlev.dk
Jens Ive JI@rudersdal.dk

6. marts 2019
SB-005-440a/cbh

KL's pilotprojekt for indkøb af digitale læremidler

Danske Forlag og BFU advarer om, at KL's pilotprojekt for indkøb af digitale læremidler kan få negative konsekvenser for mangfoldighed, kvalitet og innovation

Kære Thomas Gyldal Petersen og Jens Ive

Danske Forlag og Brancheforeningen for Undervisningsforlag (BFU) har sammen med flere leverandører af digitale læremidler deltaget i en række møder hos KL om et planlagt pilotprojekt med en flat rate-model for indkøb af digitale læremidler. Vi har flere gange både mundtligt og skriftligt over for KL advaret mod konsekvenserne af pilotprojektet, men har på et møde i sidste uge hos KL fået oplyst, at projektet vil blive sendt i udbud den 6. marts 2019.

Vi forstår KL's ønsker om mangfoldighed og valgfrihed i forhold til digitale læremidler, og som branche vil vi meget gerne hjælpe med at understøtte disse mål. Der er samtidig stor velvilje og interesse for at medvirke i et pilotprojekt omkring en ny model.

Men den af KL skitserede model vil have en indgribende indflydelse på markedsudviklingen med negative følger for både kvaliteten, innovationen og mangfoldigheden i de digitale læremidler. Derfor advarer vi om, at modellen risikerer at få den stik modsatte effekt af, hvad intentionen er. Vi har gentagne gange fremlagt disse bekymringer over for KL, men har ikke oplevet, at de er indgået i det videre forløb omkring KL's arbejde med projektet. Ift. processen er det i øvrigt kritisk, at vi på trods af gentagne opfordringer aldrig har modtaget referater fra møderne, og det har bidraget til en usikkerhed omkring, hvorvidt leverandørernes bekymringer og indsigelser er blevet videreføret i de relevante fora.

Herunder vil vi redegøre for de problematikker, som både små og store leverandører har advaret om i forbindelse med projektets nuværende form.

Pilotprojektet vil bremse mangfoldigheden

Der vil være ikke uvæsentlige udviklingsomkostninger forbundet med at deltage i pilotprojektet. Projektet indebærer en betydelig nyudvikling for at give lærerne adgang på forløbsniveau og en stor administrativ indsats hos forlagene ift. at registrere de store mængder af forløb på Materialeplatformen.

Dette er en væsentlig barriere for, at især mindre og mellemstore forlag har mulighed for at deltage i projektet. Men også store forlag har udtrykt, at de ikke kan nå at være klar. Dermed opnår KL ikke den mangfoldighed i markedet, som er et væsentligt mål for projektet. Tværtimod vil de forlag, som ikke er en del af pilotprojektet, være udelukket fra ca. 20 % af markedet (de 9 forsøgs-kommuners markedsandel), hvilket i øvrigt kan få alvorlige økonomiske konsekvenser for de pågældende forlag samt være en væsentlig barriere for at starte et nyt forlag op.

Flat rate-modellen vil bremse innovationen – og mangfoldigheden

Den fremlagte flat rate-model forudsætter, at alle læremidler kan opsplittes i ensartede såkaldte "forløb", som afregnes med samme vederlag. Det er i sig selv urimeligt, at forløb, som kan have vidt forskellige udviklingsomkostninger, som normalt vil være afspejlet i en fri markedsprissætning, bliver underlagt ensartede priser. Men det betyder også på sigt, at innovationen i markedet vil blive bremsede, fordi de standarder, som vil blive afgørende for forløbsopdelingen og dermed for vederlagsfordelingen, vil blive definerende for forlagenes produktudvikling. Som en leverandør på mødet hos KL den 27. februar 2019 udtrykte det, kommer forlagene til at konkurrere på parametre om, hvordan vi laver billige forløb og får mange clicks. Dermed er der også stor risiko for, at de forløb, som kun kan opnå få clicks, ikke vil blive produceret, og dette vil ske på bekostning af mangfoldigheden.

Modellen tager heller ikke højde for, at mange læremidler ikke med rimelighed vil kunne opsplittes i forløb. Det gælder f.eks. adaptive læremidler, i-bøger, træningsforløb, læringsobjekter m.m. Og endelig tager modellen heller ikke højde for den læringsteknologi, som sætter rammen for læremidlet, og som afspejler forlagets udviklingsomkostninger til teknik.

Flat rate-modellen er ud fra et erhvervsmæssigt synspunkt urimelig og sætter helt nye indgribende standarder for offentligt indkøb

Den i pilotprojektet beskrevne flat rate-model indebærer, at de deltagende kommuner indbetaler et beløb til en pulje, og at alle lærerne i kommunerne derefter har adgang til alle de digitale læremidler, som de deltagende forlag udbyder. Når en lærer benytter et "forløb", udløser det et vederlag til det pågældende forlag. Vederlagets størrelse er imidlertid ukendt for forlaget, da det vil afhænge af en række ukendte parametre, herunder hvor mange penge der er i puljen til fordeling, hvor mange forlag der stiller deres læremidler til rådighed, hvor mange "forløb" der er, samt hvor meget lærerne anvender forlagets læremidler samt de øvrige forlags læremidler.

Det samlede vederlag fastsættes ensidigt af kommunen, og modellen indebærer, at jo større forbruget er hos den enkelte kommune, jo lavere bliver enhedsprisen, da der ikke bliver reguleret for et større forbrug.

Vi er ikke bekendt med, at det offentlige på andre områder har indført lignende flat rate indkøbsmodeller, som i den grad ensidigt favoriserer indkøberne (her kommunerne).

Leverandører af digitale læremidler udvikler og investerer i didaktiserede læremidler af høj kvalitet i overensstemmelse med de af Undervisningsministeriet opstillede fælles mål og derfor i tillid til, at der er et rimeligt og velfungerende dansk marked, da læremidlerne typisk ikke vil kunne sælges til andre og heller ikke eksporteres pga. sprog og nationale standarder (fælles mål). Det er derfor selvsagt problematisk, hvis KL udvikler en model, som reelt ligner et misbrug af et offentligt indkøbsmonopol.

Allerede på møderne hos KL har flere mindre forlag tilkendegivet, at de ikke ressourcemæssigt har mulighed for at deltage i pilotprojektet, hvilket vi naturligvis er dybt bekymrede over.

Vi vil særligt af ovenstående grunde igen opfordre KL til ikke at forcere processen og i stedet indgå i en reel konstruktiv dialog med leverandørerne af digitale læremidler om, hvilke reelle udfordringer der er i markedet, samt hvordan de løses bedst muligt, uden at det får negative konsekvenser for kvaliteten i undervisningen.

Vi og vores medlemmer står til rådighed for en uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Christine Bødtcher-Hansen
Direktør
Danske Forlag

Lars Juul Jensen
Sekretariatsleder
Brancheforeningen for Undervisningsmidler (BFU)